

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Obor: Cestovní ruch a regionální rozvoj

**Strukturální fondy EU se zaměřením
na regionální operační programy v období
2007-2013**

Bakalářská práce

Autor: Tereza Ryšavá

Vedoucí práce: Ing. Martin Vaško, Ph.D.

Praha, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Strukturální fondy EU se zaměřením na regionální operační programy v období 2007-2013*“ vypracovala samostatně s využitím literatury a informací, na něž odkazuji.

V Praze dne

Podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Martinovi Vaškovi, Ph.D. za odborné rady a doporučení během psaní této práce.

Obsah

ÚVOD	1
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA ČR	3
1.1 POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI	3
1.1.1 Cíl 1: Konvergence	3
1.1.2 Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	4
1.1.3 Cíl 3: Evropská územní spolupráce	4
1.2 REGIONY SOUDRŽNOSTI	5
1.3 FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍ POLITIKY	7
1.3.1 Evropský fond pro regionální rozvoj.....	7
1.3.2 Evropský sociální fond	8
1.3.3 Fond soudržnosti	8
1.3.4 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky.....	8
1.4 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN ČR 2007-2013	10
2 TEORETICKÉ VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V CESTOVNÍM RUCHU	12
2.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	12
2.2 ZHODNOCENÍ CESTOVNÍHO RUCHU V ČESKÉ REPUBLICE	12
2.2.1 Postavení České republiky v Evropě z hlediska cestovního ruchu.....	14
2.3 KONCEPCE STÁTNÍ POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU V ČR NA OBDOBÍ 2007-2013	15
3 PŘEHLED OPERAČNÍCH PROGRAMŮ V OBDOBÍ 2007-2013 SE ZAMĚŘENÍM NA CESTOVNÍ RUCH 17	
3.1 REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY	18
3.1.1 ROP NUTS II Severozápad.....	18
3.1.2 ROP NUTS II Moravskoslezsko	19
3.1.3 ROP NUTS II Jihovýchod	20
3.1.4 ROP NUTS II Severovýchod	21
3.1.5 ROP NUTS II Střední Morava	22
3.1.6 ROP NUTS II Jihozápad	22
3.1.7 ROP NUTS II Střední Čechy	23
3.2 TEMATICKÉ OPERAČNÍ PROGRAMY	24
3.3 OPERAČNÍ PROGRAMY PRAHA.....	25
3.3.1 OP Praha Konkurenceschopnost	25
3.3.2 OP Praha Adaptabilita	25
3.4 OPERAČNÍ PROGRAMY EVROPSKÉ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	26
4 ANALÝZA DOPADU ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU SE ZAMĚŘENÍM NA CESTOVNÍ RUCH V ČR.....	28
4.1 ROP NUTS II SEVEROZÁPAD	30
4.2 ROP NUTS II MORAVSKOSLEZSKO.....	31
4.3 ROP NUTS II JIHOVÝCHOD	32
4.4 ROP NUTS II SEVEROVÝCHOD	34
4.5 ROP NUTS II SEVERNÍ MORAVA	35
4.6 ROP NUTS II JIHOZÁPAD.....	36
4.7 ROP NUTS II STŘEDNÍ ČECHY.....	37
4.8 POZITIVNÍ DOPADY NA ROZVOJ REGIONU	39
4.9 NEGATIVNÍ DOPADY NA ROZVOJ REGIONU	39
ZÁVĚR.....	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43

TIŠTĚNÉ ZDROJE	43
ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	43
SEZNAM ZKRATEK	47
SEZNAM GRAFŮ	48
SEZNAM OBRÁZKŮ	49
SEZNAM TABULEK	49

Úvod

Předmětem zkoumání této bakalářské práce je využití finančních prostředků na rozvoj a podporu cestovního ruchu v České republice čerpaných ze strukturálních fondů Evropské unie, v rámci regionálních operačních programů v programovém období 2007-2013.

Česká republika v roce 2004, v souvislosti se vstupem do Evropské unie, získala možnost čerpat finanční prostředky z evropských fondů. Prostřednictvím realizace tzv. regionální politiky jsou tyto fondy určené na podporu hospodářského a sociálního rozvoje. Cíle regionální politiky Evropské unie jsou realizovány v průběhu sedmiletých programových období. Česká republika byla zapojena zatím do tří programových období, přičemž tato práce je zaměřena obzvláště na období 2007-2013, které je momentálně posledním ukončeným, a tudíž jsou již dostupné konečné statistiky a data týkající se operačních programů. V současné době probíhá nové, již sedmé, programové období, které započalo v roce 2014 a potrvá až do roku 2020.

V programovém období 2007-2013 byla značná část těchto prostředků rozdělena na projekty zaměřené na podporu a rozvoj cestovního ruchu. Hlavním cílem této práce je zjistit, jak jsou finanční prostředky z fondů Evropské unie v cestovním ruchu využívány a jaká je efektivita jejich využívání v jednotlivých regionech. Dále se práce zabývá vymezením pozitivních a negativních dopadů, které souvisí s čerpáním evropských dotací.

Bakalářská práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola je zaměřena na pojmy z oblasti regionální politiky, které jsou podstatné pro pochopení celkové problematiky využívání prostředků fondů EU. Druhá kapitola se zabývá teoretickým vymezením pojmů a souvislostí v odvětví cestovního ruchu a zhodnocením vývoje cestovního ruchu v České republice. V třetí kapitole je uveden přehled operačních programů schválených na období 2007-2013, v rámci kterých je možné získat finanční podporu na aktivity v cestovním ruchu. V této kapitole jsou popsány regionální operační programy, tematické operační programy, dva operační programy pro Prahu a operační programy Evropské územní spolupráce. Čtvrtá kapitola je věnována vlastní analýze čerpaných prostředků na podporu cestovního ruchu ve sledovaném období a zhodnocení dopadu evropských dotací.

Ke zkoumání této problematiky jsou v bakalářské práci využity metody analýzy a komparace. V třetí kapitole jsou analyzovány operační programy dostupné na začátku programového období 2007-2013. Ve čtvrté kapitole jsou analyzovány projekty zaměřené na cestovní ruch zrealizované pomocí regionálních operačních programů. Metoda komparace je využívána ve více částech bakalářské práce, v kterých dochází ke srovnávání sledovaného období s předchozím programovým obdobím.

1 Regionální politika ČR

1.1 Politika hospodářské a sociální soudržnosti

Jednou ze základních a významných politik Evropské unie je politika hospodářské a sociální soudržnosti neboli regionální či kohezní politika, jejímž hlavním cílem je snižování hospodářských a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich jednotlivými regiony. Regionální politika v Evropské unii vychází ze Smlouvy o Evropském společenství. Pomocí této politiky se členské státy snaží snižovat nezaměstnanost a zvyšovat životní úroveň v regionech, a to zejména podporou zaostalých, odlehlých či jinak znevýhodněných oblastí.¹

Na každé období jsou zpracovávány nové programové dokumenty, ve kterých je stanoven rozpočet, cíle a priority, kterých se členské státy snaží dosáhnout. Pro programové období 2007-2013 byla regionální politika rozdělena do tří základních cílů.

1.1.1 Cíl 1: Konvergence

Cíl Konvergence se zaměřuje na podporu růstu ekonomiky a zaměstnanosti v nejméně rozvinutých členských státech a regionech. Hlavním úkolem je vytváření vhodných podmínek pro tento růst, který povede ke skutečné konvergenci. Toho je dosahováno podporou inovací a podnikání, modernizací infrastruktury, zvyšováním kvality vzdělávacích systémů a ochranou životního prostředí.²

Finanční prostředky využívané k realizaci tohoto cíle jsou čerpány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS). Prostředky z ERDF a ESF jsou určeny především na podporu regionů NUTS II, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU.³ Z těchto fondů mohou čerpat i regiony České republiky s výjimkou hlavního města Prahy.

¹ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9. Str. 130-131.

² WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy, str. 132.

³ Tamtéž.

Z prostředků Fondu soudržnosti jsou podporovány státy, které mají HDP na obyvatele nižší než 90 % průměru EU. Spadají sem především dlouhodobě znevýhodněné a odlehle oblasti.⁴ Na začátku programového období, v roce 2007, bylo v České republice HDP na obyvatele 82 % průměru EU.⁵

1.1.2 Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Členské státy a regiony se musí stále přizpůsobovat rychlým změnám v hospodářských a sociálních oblastech, souvisejících s globalizací obchodu, inovacemi, znalostní ekonomikou a ochranou životního prostředí. Nutné je také řešit problémy týkající se stárnutí populace, migrace a nezaměstnanosti. Cílem je lépe předvídat ekonomické a sociální změny. Regionální politika pomáhá znevýhodněným regionům připravit se a podporovat ekonomické změny, které následně vedou k jejich rozvoji. Pomocí podpory realizované prostřednictvím regionálních programů dochází k posilování konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů. Skrze národní programy, které pomáhají lidem lépe se přizpůsobovat sociálním změnám, tento cíl přispívá ke zvyšování zaměstnanosti v daných regionech.⁶

Finanční podpora pro tento cíl je realizována z prostředků ERDF a ESF a je směřována na státy a regiony, které nesplňují limitní kritéria prvního cíle Konvergence. V České republice pod něj spadá i hlavní město Praha.⁷

1.1.3 Cíl 3: Evropská územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce vychází z iniciativy Interreg, usilující o určitou míru integrace území Evropské unie. Cíl je zaměřen na posílení spolupráce regionů EU na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální úrovni. Hlavní úlohou tohoto cíle je podpořit společná řešení problémů v rámci městského, venkovského a pobřežního rozvoje, rozvoj ekonomických vztahů a v neposlední řadě podpora malých a středních podniků.⁸

⁴ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2. Str. 46.

⁵ GDP per capita in PPS. *Eurostat* [online]. 2017 [cit. 2018-03-03].

⁶ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy, str. 133.

⁷ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. Regionální politika a její nástroje, str. 46.

⁸ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy, str. 134.

Finanční podpora na realizaci tohoto cíle je získávána z prostředků ERDF. Určitým způsobem doplňuje první dva cíle, jelikož vhodné regiony jsou zároveň způsobilé i v rámci cíle Konvergence nebo druhého cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Do přeshraniční spolupráce jsou zahrnuty všechny regiony NUTS III nacházející se podél vnitřních a některých vnějších hranic, pozemních i námořních. V České republice pod něj spadají všechny regiony.⁹

1.2 Regiony soudržnosti¹⁰

Každý členský stát Evropské unie má svůj vlastní systém správního členění. Pro účely regionální politiky je to z hlediska vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů velmi složité. V roce 1988 byl proto vytvořen jednotný systém regionálního členění NUTS (Nomenklatura územních statistických jednotek), který používá celá Evropská unie. Na základě tohoto členění je podle počtu obyvatel každý stát rozdělen do tří hlavních úrovní: NUTS I, NUTS II a NUTS III. Doporučený počet obyvatel pro jednotlivé úrovně je uveden v následující tabulce.

Tabulka 1: Členění NUTS dle počtu obyvatel

ÚROVEŇ	POČET OBYVATEL
NUTS I	3 000 000 – 7 000 000
NUTS II	800 000 – 3 000 000
NUTS III	150 000 – 800 000

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

Česká republika je tradičně dělena na 14 krajů, které odpovídají úrovni NUTS III. Úroveň NUTS I zahrnuje samotný stát jako územní jednotku. Kromě územněsprávního členění na základě úrovní NUTS existují ještě dvě další úrovně. Jsou to takzvané místní administrativní jednotky LAU, které jsou dělené do dvou úrovní zahrnující okresy a obce. V následující tabulce je uveden počet jednotek v ČR odpovídající dané úrovni územního členění.

⁹ EU a Evropská KOMISE. Politika soudržnosti 2007-2013: Poznámky a úřední texty, Lucemburk: EUR-OP, 2007. ISBN 927903801X. Str. 20.

¹⁰ Regiony regionální politiky. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2018-03-18].

Tabulka 2: Členění ČR dle úrovně NUTS a LAU

ÚROVEŇ	NÁZEV	POČET JEDNOTEK V ČR
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II Obce		6249

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

Regionální politika EU se zaměřuje především na regiony, jejichž počet obyvatel je mezi 800 tisíci a 3 miliony. Z fondů EU jsou tedy nejvíce podporovány regiony právě na úrovni NUTS II. Vzhledem k tomu, že české kraje toto kritérium většinou nesplňují, byly v České republice zavedeny regiony odpovídající této úrovni. Regiony na úrovni NUTS II jsou označovány jako regiony soudržnosti a skládají se z jednoho nebo více krajů.

Pro účely regionální politiky bylo v České republice zřízeno osm regionů soudržnosti: NUTS II Praha, NUTS II Střední Čechy, NUTS II Severozápad, NUTS II Severovýchod, NUTS II Jihovýchod, NUTS II Jihozápad, NUTS II Střední Morava a NUTS II Moravskoslezsko.

Rozložení regionů soudržnosti NUTS II a regionů NUTS III na území České republiky zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 1: Regiony soudržnosti

Zdroj: Regiony regionální politiky. In: Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2018-03-18].

1.3 Financování regionální politiky

Finanční prostředky určené ke snižování hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony jsou rozdělovány prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie, které představují klíčový nástroj při realizaci regionální politiky. Po legislativní stránce jsou podmínky pro využívání prostředků z evropských fondů upravovány nařízením Rady Evropské unie ke strukturálním fondům, které je závazné pro všechny členské státy.¹¹

K financování projektů v programovém období 2007-2013 jsou využívány dva strukturální fondy: Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). Kromě těchto dvou fondů jsou finanční prostředky čerpány také z Fondu soudržnosti (FS).

1.3.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) podporuje především investice a tím přispívá ke snižování nerovností mezi jednotlivými regiony. Nejvíce prostředků je investováno do oblastí infrastruktury a výroby, které generují nová pracovní místa. Prostředky jsou také využívány na financování výzkumu, inovací a ochrany životního prostředí.¹²

Mezi projekty podporované z ERDF pak spadá například výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží nebo podpora inovačního potenciálu podnikatelů.¹³

V regionech jsou podporovány převážně projekty zaměřené na rozvoj obcí, měst a zlepšení infrastruktury. Kromě toho je zde značná pozornost věnována projektům na podporu cestovního ruchu. Z tohoto fondu je možné podpořit například projekty na zlepšení turistických cest, na zvýšení kapacity ubytovacích zařízení či na rekonstrukci kulturních památek.¹⁴

¹¹ WOKOUN, René. Strukturální fondy a obce I. Praha: ASPI, a.s., 2006. ISBN 80-7357-138-2. Str. 48.

¹² Přehled fondů EU. *Euroskop* [online]. [cit. 2018-03-03].

¹³ Informace o fondech. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-03].

¹⁴ Přehled fondů EU. *Euroskop* [online]. [cit. 2018-03-03].

1.3.2 Evropský sociální fond

Z Evropského sociálního fondu (ESF) jsou financovány neinvestiční projekty. Jeho obecným záměrem je podpora aktivit v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, podpora rovných příležitostí pro muže a ženy a rozvoj hospodářské a sociální soudržnosti.¹⁵

Mezi podporované aktivity patří například rekvalifikace nezaměstnaných osob, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, etnické menšiny, mládež a další jinak znevýhodněné skupiny obyvatel. Dále jsou z ESF podporované činnosti v oblasti rozvoje a inovací vzdělávacích a kvalifikačních programů, rozvoj institucí služeb souvisejících s trhem práce a jejich modernizace.¹⁶

1.3.3 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (FS) neboli Kohezní fond nepatří mezi strukturální fondy Evropské unie, ale slouží stejně jako strukturální fondy k podpoře hospodářské a sociální soudržnosti.¹⁷ Podobně jako Evropský fond pro regionální rozvoj je využíván k financování investičních neboli infrastrukturních projektů.

Z Fondu soudržnosti jsou financovány především velké infrastrukturní projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí, mezi které patří například železnice, vodní doprava či dálnice a silnice I. třídy. Dále se fond podílí na financování projektů v oblasti energetiky a obnovitelných zdrojů.¹⁸

1.3.4 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky

Ve zkráceném programovém období 2004-2006, ve kterém Česká republika poprvé získala možnost čerpat prostředků z Fondů EU, byla mezi jednotlivé cíle regionální politiky pro ČR alokována částka 2,63 miliardy eur.¹⁹

¹⁵ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy, str. 125.

¹⁶ Informace o fondech. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-10].

¹⁷ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy, str. 127.

¹⁸ Informace o fondech. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-11].

¹⁹ Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy Společenství v České republice v období 2004-2006. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22].

Na období 2007-2013 byla na realizaci regionální politiky EU schválena částka 347 miliardy eur, přičemž pro Českou republiku bylo vyhrazeno 26,69 miliardy eur.²⁰ Ročně tato částka činí zhruba čtyřnásobek oproti částce alokované v předchozím zkráceném období.

Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů na realizaci regionální politiky. Aby mohla Česká republika úspěšně čerpat finanční prostředky, musí stát přidat přibližně 4 miliardy eur.²¹

V tabulce níže je uvedeno rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé cíle regionální politiky. Uvedená procenta zobrazují podíl přidělených prostředků danému cíli na celkové částce.

Tabulka 3: Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé cíle v období 2007-2013

CÍL	FONDY PRO EU27	FONDY PRO ČR
KOBERGENCE	283 mld. € 81,54 %	25,88 mld. € 96,98 %
REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST A ZAMĚSTNANOST	54,96 mld. € 15,95 %	419,09 mil. € 1,56 %
EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	8,72 mld. € 2,52 %	389,05 mil. € 1,46 %
CELKEM	347 mld. € 100 %	26,69 mld. € 100 %

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

V současném programovém období 2014-2020 bylo pro Českou republiku vymezeno 23,9 miliardy eur z celkového rozpočtu, který pro toto období tvoří 336 miliard eur.²² Mezi významné změny oproti programovému období 2007-2013 patří rozšíření fondů, z kterých je možné čerpat prostředky na realizaci regionální politiky. Kromě ERDF, ESF a FS jsou do tohoto období zapojeny také Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropský námořní a rybářský fond (EMFF).

²⁰ Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky v období 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-03].

²¹ Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky v období 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-03].

²² Programové období 2014-2020. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-11].

Na období 2007-2013 byl Ministerstvem pro místní rozvoj zřízen Národní orgán pro koordinaci, který se stal zastřešujícím orgánem pro všechny operační programy v ČR, které jsou financované ze strukturálních fondů EU a z Kohézního fondu. Centrálním partnerem Evropské komise pro oblast regionální politiky za Českou republiku nadále zůstává Ministerstvo pro místní rozvoj, které na programové období 2007-2013 vypracovalo následující dokumenty: Národní rozvojový plán ČR 2007-2013 a Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013.²³

1.4 Národní rozvojový plán ČR 2007-2013

Základní úkoly politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013 jsou definovány ve Strategických obecných zásadách Společenství (SOZS), které schvaluje Rada Evropské unie a při realizaci regionální politiky se jimi Evropská unie řídí. Na základě předpokladu, že ne vždy se priority rozvoje jednotlivých členských států zcela shodují s prioritami politiky soudržnosti celé Evropské unie na nadnárodní úrovni, si členské státy zpracovávají svůj Národní rozvojový plán (NRP), ve kterém jsou vystiženy problematické stránky země v oblasti rozvoje.²⁴

Národní rozvojový plán ČR 2007-2013 vychází z textů nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti. V tomto dokumentu je definována strategie rozvoje České republiky na období 2007-2013, která vychází jednak z evropských strategických dokumentů, čímž jsou Strategické obecné zásady Společenství, ale i z národních strategií jako je Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Strategie regionálního rozvoje platná pro období 2007-2013 a z dalších resortních strategií a koncepcí.²⁵

²³ ČR a EU – regionální politika. *Euroskop* [online]. [cit. 2018-03-09].

²⁴ Národní strategický referenční rámec. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-12].

²⁵ Národní rozvojový plán České republiky 2007—2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-12].

Globálním cílem definovaným v Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013 je „*Přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.*“²⁶

Národní rozvojový plán dále vymezuje systém řízení a koordinace politiky soudržnosti a podrobně popisuje zaměření operačních programů, které navazuje na globální cíl, strategické cíle a priority.²⁷

Společným dokumentem SOZS a NRP, který udává podobu, v jaké bude realizována politika hospodářské a sociální soudržnosti na území daného členského státu, je Národní strategický referenční rámec.²⁸

Národní strategický referenční rámec (NSRR), jehož hlavním východiskem je NRP, tvoří základní programový dokument České republiky v oblasti využívání fondů Evropské unie v průběhu období 2007-2013. Vypracování NSRR vychází z Nařízení Rady EU a je povinné pro všechny členské státy. Český Národní strategický referenční rámec byl na uvedené období přijat Evropskou komisí dne 27. července 2007.²⁹

V analytické části Národního strategického referenčního rámce jsou identifikovány silné a slabé stránky České republiky v rámci udržitelného rozvoje ekonomiky i společnosti. NSRR dále vymezuje systém operačních programů, prostřednictvím kterých dochází k realizaci prioritních os a cílů strategie regionální politiky.³⁰

²⁶ Národní rozvojový plán České republiky 2007—2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-12].

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Národní strategický referenční rámec. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-12].

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

2 Teoretické vymezení základních pojmů v cestovním ruchu

2.1 Definice cestovního ruchu

V odborné literatuře je možné najít mnoho různých definic, což vypovídá o tom, jak obtížně definovatelný tento jev je. Snaha o sjednocení definic a pojmů využívaných v cestovním ruchu byla projevna v roce 1991, kdy se v kanadské Ottawě uskutečnila Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (WTO). Výsledkem této konference je tedy definice cestovního ruchu jako „*činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena (pro mezinárodní cestovní ruch činí tato doba 1 rok, pro domácí cestovní ruch 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (není založena na trvalém či přechodném pracovním poměru)*“.³¹ Jednotné vymezení je důležité zejména při získávání a následném zpracovávání statistických údajů.

2.2 Zhodnocení cestovního ruchu v České republice

Česká republika, ležící v centru Evropy, s bohatým kulturním, historickým a přírodním dědictvím a dlouhou historií v lázeňství má vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Má hlubokou tradici v oblasti folklóru a jiných lidových tradic, které se stávají stále větším lákadlem pro turisty. Na území ČR se nachází mnoho historických, kulturních i technických památek, včetně 12 hmotných a 5 nehmotných památek zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO.

Cestovní ruch má významný podíl na rozvoji regionů a jako samostatné odvětví ekonomiky patří k nejrychleji a nejdynamičtěji se rozvíjejícím. Má významný podíl na HDP a tvorbě devizových příjmu. Svým multiplikačním efektem vytváří pracovní příležitosti a tím se výrazně podílí na zaměstnanosti.

Dle dat o satelitním účtu cestovního ruchu České republiky, zveřejněných Českým statistickým úřadem, v roce 2004, který byl vstupním rokem ČR do EU, dosahoval podíl cestovního ruchu na HDP 3,6 % a od té doby spíše klesal. V roce 2007 činil podíl na HDP 2,9 % a v následujících letech tuto hodnotu nepřekročil.³²

³¹ INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4. Str. 12.

³² Satelitní účet cestovního ruchu. Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-03-22].

I když v roce 2014 činil podíl na HDP pouze 2,8 %, podle platební bilance ČNB byly příjmy z cestovního ruchu vyšší a dosáhly 141,8 miliardy Kč. Příjmy i výdaje na cestovní ruch mají stále rostoucí tendenci. V roce 2016 představovaly příjmy z cestovního ruchu již 154,2 miliardy Kč a výdaje účastníku cestovního ruchu činily 120,2 miliardy Kč.³³

V roce 2004 byl v souvislosti se vstupem České republiky do EU zaznamenán výrazný nárůst v počtu cest realizovaných do ČR v rámci příjezdového cestovního ruchu, ve kterém převládají spíše jednodenní zájezdy. Oproti roku 2003 vzrostl počet těchto cest o 18,4 %. Na počátku sledovaného období, v roce 2007, činil celkový počet cest přibližně 26,74 milionů. Zájem o Českou republiku stále stoupá, pouze v roce 2009, v důsledku propuknutí celosvětové hospodářské krize, zájem prudce poklesl, načež v roce 2011 se toto odvětví dočkalo opět rostoucí tendence. V roce 2015 se do České republiky uskutečnilo 29,6 milionů cest, z čehož 17,99 milionů tvořili jednodenní návštěvníci a 11,62 milionů turistů, kteří v České republice zůstali minimálně jednu noc. Co se týče domácího cestovního ruchu, vývoj není tak jednoznačný. Od roku 2004 počet návštěvníků v rámci domácího cestovního ruchu klesal a obyvatelé vyjížděli více do zahraničí, avšak v roce 2013 začal zájem o domácí cesty opět růst.³⁴

Nejvíce návštěvníků míří do hlavního města Prahy, do okolí památek UNESCO a západočeských lázní. Mezi oblíbené destinace lze řadit také vybrané destinace ve Středních Čechách, Krkonoše, Jizerské hory, Šumavu, Brno, či Český Krumlov.³⁵ Existence rozdílů v rozložení návštěvnosti je důsledkem nedostatečné nabídky kvalitních produktů cestovního ruchu atraktivních pro zahraniční návštěvníky v ostatních regionech.

Pro účely Národního rozvojového plánu ČR (NRP) na roky 2007-2013 byla Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR) vypracována SWOT analýza, ve které jsou definované jak silné a slabé stránky cestovního ruchu v ČR, tak i příležitosti a hrozby tohoto odvětví.

Mezi silné stránky České republiky z hlediska cestovního ruchu patří rostoucí podíl na zaměstnanosti a na celkové ekonomice. Dále růst ubytovacích a stravovacích kapacit v turisticky nejvíce atraktivních destinacích a konkurenceschopnost cen nabízených služeb v cestovním ruchu. Slabou stránkou je již zmíněná koncentrace návštěvníků

³³ Platební bilance cestovního ruchu – ČNB. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22].

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Národní rozvojový plán ČR 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22].

v hlavním městě a nízká kvalifikace zaměstnanců pracujících v cestovním ruchu a s tím související kvalita nabízených služeb. Existence bohatého kulturního a přírodního dědictví, vhodné lokality pro rekreaci a zvyšující se zájem zahraničních turistů jsou považovány za příležitosti pro potencionální rozvoj ČR. Na druhou stranu se projevují obavy, že Česká republika nebude schopna uvedený potenciál dostatečně pro rozvoj udržitelného CR využít a obavy z omezení cestování z důvodu bezpečnostních rizik.³⁶ Jelikož z hlediska bezpečnosti se Česká republika dle světového indexu míru řadí na šestou příčku³⁷, mohlo by právě toto být považováno spíše za příležitost, díky které bude zájem o ČR jako cílovou destinaci stoupat.

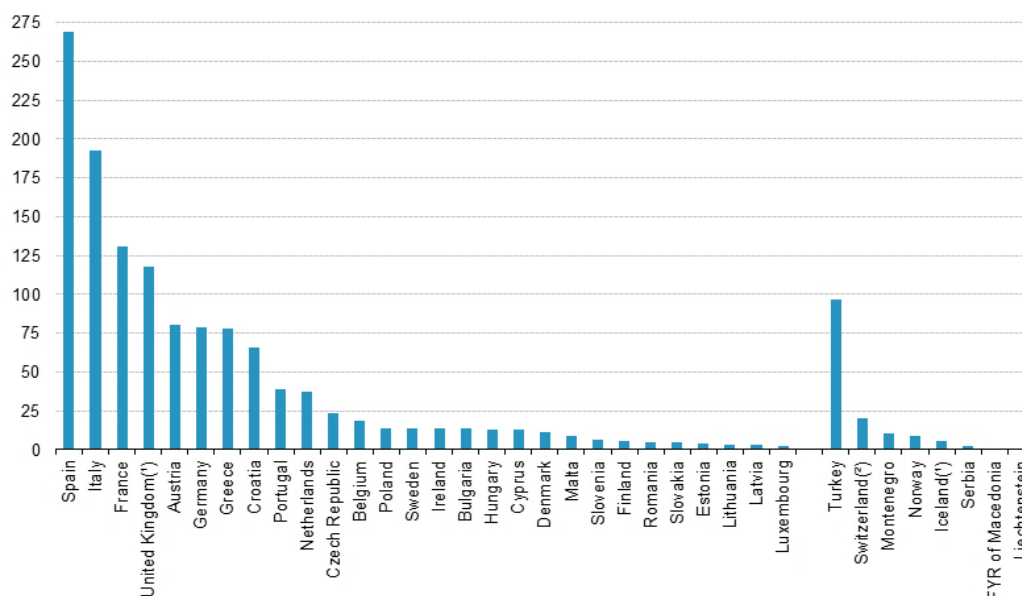
2.2.1 Postavení České republiky v Evropě z hlediska cestovního ruchu

Níže je uveden graf, ve kterém jsou seřazeny státy Evropské unie dle počtu přenocování nerezidentů v turistických ubytovacích zařízeních dané země. Čísla jsou uvedena v milionech přenocování. Data z roku 2015 vypovídají o tom, že nejčastěji vyhledávanou turistickou destinací z 28 členských států Evropské unie bylo Španělsko s 270 miliony přenocování, dále pak Itálie, Francie a Velká Británie. Naopak nejméně bylo navštěvováno Lotyšsko a Lucembursko. Česká republika byla dle počtu přenocování v ubytovacích zařízeních jedenáctou nejnavštěvovanější zemí.

³⁶ Národní rozvojový plán ČR 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22].

³⁷ Global peace index 2017. *The Institute for Economics and Peace* [online]. [cit. 2018-03-22].

Graf 1: Evropské destinace cestovního ruchu dle počtu přenocování v ubytovacích zařízeních, 2015

(*) Number of nights spent estimated using monthly data.

(²) Excluding nights spent in holiday and other short-stay accommodation establishments.

Zdroj: *Tourism destinations - nights spent at tourist accommodation establishments, 2015*. In: Eurostat [online]. [cit. 2018-04-22].

2.3 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007-2013³⁸

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007-2013, zpracovávaná Ministerstvem pro místní rozvoj, tvoří základní strategický dokument ve sledovaném programovém období na národní úrovni, ve kterém jsou definované rozvojové možnosti cestovního ruchu v České republice. Tento dokument slouží jako nástroj podněcující další rozvoj cestovního ruchu.

Globálním cílem koncepce státní politiky cestovního ruchu je „*zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu a tím docílení zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, při respektování zájmů ochrany přírody a krajiny a dalších složek životního prostředí*“.³⁹

³⁸ Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. Praha, 2007 [cit. 2018-04-22].

³⁹ Tamtéž.

Hlavní strategické cíle koncepce v období 2007-2013 jsou definované pomocí následujících čtyř základních priorit, v rámci kterých jsou stanoveny opatření pro podporu cestovního ruchu.

Priorita 1: Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu – První priorita se zaměřuje na podporu tvorby nosných národních a nadnárodních produktů cestovního ruchu a tvorby specifických regionálních produktů cestovního ruchu.

Priorita 2: Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu – Mezi opatření druhé priority patří rekonstrukce a výstavba kvalitní základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, rekonstrukce kulturně-historických památek a zachování přírodních lokalit využívaných pro cestovní ruch s důrazem na jejich sekundární využití. Pomocí této priority je dále podporováno zkvalitňování služeb cestovního ruchu a vytváření podmínek pro realizaci šetrných forem cestovního ruchu.

Priorita 3: Marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů – V této prioritě je podpora zaměřena na marketing a propagaci cestovního ruchu na národní, mezinárodní, i regionální úrovni, zkvalitnění statistiky a informací o cestovním ruchu a zkvalitňování vzdělávání a přípravy v oblasti lidských zdrojů a podpora výzkumu, vývoje a inovací v cestovním ruchu.

Priorita 4: Vytváření organizační struktury cestovního ruchu – Opatření poslední priority tvoří podpora zakládání a činnost organizací v cestovním ruchu na regionální a oblastní úrovni, podpora činnosti turistických informačních center, spolupráce mezi veřejným a podnikatelským sektorem a mezi neziskovými organizacemi a jinými profesními či zájmovými sdruženími působícími v cestovním ruchu. V neposlední řadě jsou opatření zaměřená na podporu fungování správních orgánů a krizového managementu.

Cestovní ruch je jedním z nástrojů regionální politiky, a tudíž slouží koncepcí také jako východisko pro zpracovávání strategických dokumentů při její realizaci. Ve sledovaném období byla východiskem pro zpracování Integrovaného operačního programu (IOP) a regionálních operačních programů (ROP).⁴⁰

⁴⁰ Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. Praha, 2007 [cit. 2018-04-22].

3 Přehled operačních programů v období 2007-2013 se zaměřením na cestovní ruch

Politika hospodářské a sociální soudržnosti byla v období 2007-2013 realizována prostřednictvím 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři základní cíle regionální politiky, popsané na začátku této práce.

V předchozím zkráceném období bylo vymezeno pouze 16 programů na celkovou realizaci podpory. Rozvoj cestovního ruchu tvořil prioritu číslo 4 Společného regionálního operačního programu, v rámci kterého bylo na podporu CR alokováno 108,1 milionů eur. Dále pak byla podpora CR realizována prostřednictvím Jednotného programového dokumentu zaměřeného na hlavní město Prahu, ve kterém rozvoj CR zahrnovala priorita s názvem Adaptabilita a podnikání. V neposlední řadě se na rozvoji CR podílela Iniciativa společenství Interreg III, směřovaná na přeshraniční spolupráci regionů.⁴¹ S rozšířením počtu programů ve sledovaném období, zejména o regionální operační programy, se taktéž rozšířila možnost podpory v oblasti cestovního ruchu.

V rámci cíle Konvergence byly operační programy rozděleny do sedmi regionálních operačních programů a osmi tematických operačních programů. Na realizaci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost byly vytvořeny operační programy OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita. Pro cíl Evropská územní spolupráce slouží operační programy zaměřené na přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci.⁴²

⁴¹ Cíle, operační programy a iniciativy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-17].

⁴² Operační programy 2007–2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-18].

3.1 Regionální operační programy⁴³

Dle prvního cíle Konvergence jsou regionální operační programy (ROP) rozděleny do sedmi operačních programů dle jednotlivých regionů NUTS II, pro které jsou určeny. Mezi tyto programy v České republice nepatří pouze region NUTS II Praha, který je podporován na základě druhého cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Z ROP jsou spolufinancovány aktivity, které vedou ke zvyšování konkurenceschopnosti regionů, urychlování rozvoje a zvyšování atraktivity regionů pro investory. Cestovní ruch tvoří ve většině ROP jednu prioritní osu, která pokrývá široký okruh oblastí podpory.

Řídícím orgánem pro jednotlivé ROP je vždy Regionální rada regionu soudržnosti. Projekty jsou podporovány z ERDF a bylo na ně vyčleněno 4,66 miliardy eur. V následující tabulce je uvedeno rozdělení těchto prostředků mezi konkrétní ROP dle regionů soudržnosti.

Tabulka 4: Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi ROP v období 2007-2013

NÁZEV ROP	ALOKOVANÁ ČÁSTKA
ROP NUTS II Severozápad	762,77 mil. eur
ROP NUTS II Moravskoslezsko	734,27 mil. eur
ROP NUTS II Jihovýchod	720,36 mil. eur
ROP NUTS II Severovýchod	671,29 mil. eur
ROP NUTS II Střední Morava	672,24 mil. eur
ROP NUTS II Jihozápad	633,65 mil. eur
ROP NUTS II Střední Čechy	571,72 mil. eur

Zdroj: Ministerstvem pro místní rozvoj

3.1.1 ROP NUTS II Severozápad⁴⁴

Regionální operační program NUTS II Severozápad je zaměřen na podporu regionu soudržnosti Severozápad, který se skládá z Karlovarského a Ústeckého kraje. Karlovarský kraj má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Tento kraj je nejvíce proslulý svou historickou tradicí v oblasti lázeňství, které souvisí s výskytem vysokého

⁴³ Regionální operační programy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-17].

⁴⁴ Regionální operační program NUTS II Severozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-21].

počtu přírodních léčivých zdrojů, včetně největšího a zároveň nejteplejšího termálního pramene v České republice – Vřídlo. Pořádají se zde významné sportovní a kulturní akce, včetně celosvětově známého Mezinárodního filmového festivalu, který se každoročně koná v Karlových Varech. V Karlovarském kraji se nachází mnoho kulturních, historických a technických památek, avšak některé jsou ve velmi špatném stavu. V důsledku těžby se v regionu nachází rozsáhlé plochy zdevastovaného území, které vytváří špatný „image“ a negativně ovlivňují i návštěvnost. Mezi další slabé stránky patří nedostatečné napojení cyklostezek na centra regionu a celkově špatná dopravní dostupnost, na druhou stranu velký potenciál pro rozvoj CR představuje Mezinárodní letiště v Karlových Varech.

ROP Severozápad je rozdělen do pěti prioritních os, přičemž udržitelný rozvoj cestovního ruchu tvoří prioritní osu číslo 4. Hlavním cílem této prioritní osy je „*využití přírodního a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj CR v regionu*“.⁴⁵ Priorita je rozdělena do tří oblastí podpory: budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu, zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení a podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů CR.

3.1.2 ROP NUTS II Moravskoslezsko⁴⁶

Moravskoslezský kraj je jedním z nejdůležitějších center průmyslu České republiky. Vzhledem ke svému industriálnímu zaměření disponuje velkým množstvím technických památek, zejména na Ostravsku, Karvinsku a Novojičínsku. Příkladem takové atraktivity je oblast Dolní Vítkovice, která je se svým rozsáhlým areálem Vítkovických železáren národní kulturní památkou. Beskydy a Jeseníky se svými klimatickými podmínkami a malebnou přírodou vytváří vhodnou horskou oblast k celoroční rekreaci, vyhledávanou pro letní i zimní sporty a vytvářející ideální prostředí pro zdravotně a sportovně orientovanou turistiku. K silným stránkám tohoto kraje patří též rozsáhlá síť značených pěších, cyklistických a běžeckých lyžařských tras.

⁴⁵ Regionální operační program NUTS II Severozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-21].

⁴⁶ Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online].

Dle uvedených argumentů má kraj potenciál rozvíjet další formy cestovního ruchu jako je pěší a horská turistika, cykloturistika, industriální turistika, poznávací turistika, agroturistika a další. Avšak v důsledku nedostatečné dopravní infrastruktury a špatné informovanosti o regionu zůstává tento značný potenciál nevyužitý. Mimo jiné se kraj potýká s nedostatkem finančních prostředků na modernizaci výše uvedených technických a kulturních památek, která by vedla ke zvýšení atraktivnosti pro účastníky v cestovním ruchu.

Podpora cestovního ruchu v rámci ROP NUTS II Moravskoslezsko spadá pod prioritní osu číslo 2 – Podpora prosperity regionu a zaměřuje se konkrétně na „*zlepšení infrastruktury pro cestovní ruch s celoročním využitím, vyšší využití památek a zajištění jiných atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu, zvýšení kvality ubytovacích zařízení pro turisty, koordinovanou propagaci turistického regionu Severní Morava a Slezsko vůči potenciálním návštěvníkům, změny image kraje ve vztahu k turistům*“.⁴⁷

3.1.3 ROP NUTS II Jihovýchod⁴⁸

Podpora v rámci ROP NUTS II Jihovýchod je určena pro region soudržnosti, rozkládající se na území Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Vysočina je často vyhledávanou turistickou destinací s cílem návštěvy památek UNESCO. Ze seznamu světového kulturního dědictví se v kraji nachází poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené Hoře nedaleko Žďáru nad Sázavou, historické město Telč a město Třebíč se svou židovskou čtvrtí a bazilikou svatého Prokopa. V Jihomoravském kraji se kromě brněnské Vily Tugendhat a Lednicko-valtického areálu, které jsou taktéž zapsané na seznamu UNESCO, nachází mnoho dalších hradů a zámků. Zde je naprosto zřejmý potenciál v rozvoji poznávací turistiky. Z hlediska potenciálu spojeného se stále rozšiřujícím se trendem vinařské turistiky patří k významným oblastem město Mikulov nebo Znojmo.

Zmíněný potenciál tohoto regionu pro turistický rozvoj však není zcela využíván. Za hlavní příčiny byly identifikovány nedostatky v infrastruktuře využívané v cestovním ruchu, omezená nabídka produktů CR, nízká efektivita organizací a využívání lidských zdrojů a nedostatečná propagace regionu.

⁴⁷ Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online].

⁴⁸ Regionální operační program NUTS II Jihovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24].

Rozvoj udržitelného cestovního ruchu byl v tomto programu zařazen pod druhou prioritní osu, jejímž hlavním cílem je „*zkvalitnit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v regionu podporou infrastruktury, koordinace rozvojových aktivit, marketingu a lidských zdrojů*“.⁴⁹ Tato prioritní osa je rozdělena na dvě hlavní oblasti podpory. První oblast podpory – rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch je zaměřena na modernizaci ubytovacích zařízení, rekonstrukci kulturních památek v regionu, na cyklotrasy a turistické pěší trasy. V druhé oblasti podpory – rozvoj služeb cestovního ruchu je program cílen zejména na marketingovou strategii, propagaci regionu a dostupnost informací.

3.1.4 ROP NUTS II Severovýchod⁵⁰

Region soudržnosti Severovýchod, pro který je tento ROP určen, se skládá z Královéhradeckého, Pardubického a Libereckého kraje. Existence potenciálu zejména v oblasti rozvoje zimních a letních sportů, tedy sportovní a rekreační turistiky, je důsledkem geografického rozložení regionu. Na jeho území se rozkládají pohoří Krkonoše s nejvyšší horou ČR – Sněžkou, Jizerské hory, Orlické hory a Podorlicko či oblast Kralického Sněžníku, které disponují horskými středisky a stávají se tak turistickými oblastmi celostátního významu. Z tohoto hlediska se destinace potýkají s velkými výkyvy v rámci sezónnosti, zájem o tyto oblasti je vyšší v zimním období. Mezi další oblíbené cíle, přivádějící turisty k návštěvě tohoto regionu, patří Český ráj s proslulými Prachovskými skálami. Kraje mají k dispozici mnoho vojenských, architektonických, kulturních a historických památek, včetně zámku Litomyšl, zapsaného na seznamu UNESCO. V regionu je rozsáhlá materiálně technická základna pro cestovní ruch, která se ale potýká s nedostatečnou kvalitou, jež turisty zcela neuspokojuje a spíše odrazuje. Mezi další příčiny, které brzdí využívání potenciálu naplno, patří špatná koordinace a propagace regionu, nedostatek finančních prostředků pro rozvoj CR a horší dostupnost.

⁴⁹ Regionální operační program NUTS II Jihovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24].

⁵⁰ Regionální operační program Severovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24].

Globálním cílem podpory cestovního ruchu v regionu soudržnosti Severovýchod je „*zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu*“.⁵¹ Tento cíl je realizován prostřednictvím třetí prioritní osy, která je dále rozdělena dle specifických cílů na následující dvě oblasti podpory: rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR a marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR.

3.1.5 ROP NUTS II Střední Morava⁵²

Region soudržnosti Střední Morava, sestávající se z Olomouckého a Zlínského kraje, se vyznačuje dlouholetou tradicí lázeňství. Na území regionu se nachází lázeňská centra Luhačovice, Jeseník a Teplice nad Bečvou. Odvětví cestovního ruchu zastupuje jeden z největších rozvojových potenciálů v tomto regionu, avšak jeho využití je zatím nedostatečné. Oblasti Jeseníků, Beskyd a Bílých Karpat představují vhodné destinace na zimní i letní turistiku a rekreaci, navzdory tomu je zde absence vhodné turistické infrastruktury a doprovodných služeb. Region se dále potýká se slabým a nekoordinovaným marketingem, limitujícím využitím lidských zdrojů a nízkou úrovní dopravní a informační infrastrukturou.

ROP NUTS II Střední Morava je rozdělen do čtyř prioritních os, přičemž cestovní ruch tvoří třetí prioritní osu. Ta je dále dělena do čtyř oblastí, do kterých je následně podpora směřována: integrovaný rozvoj cestovního ruchu, veřejná infrastruktura a služby, podnikatelská infrastruktura a služby, propagace a řízení. Globálním cílem této prioritní osy je „*zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace*“.⁵³

3.1.6 ROP NUTS II Jihozápad⁵⁴

Region soudržnosti Jihozápad se rozkládá na území Jihočeského a Plzeňského kraje. Zejména díky svému bohatému přírodnímu, kulturnímu a historickému dědictví patří region k jedné z nejnavštěvovanějších destinací na území České republiky. Na území tohoto regionu se rozkládá Národní park Šumava, který tvoří jeden z hlavních turistických cílů. Mezi významné destinace, zapsané na seznamu světového kulturního

⁵¹ Regionální operační program Severovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24].

⁵² Regionální operační program NUTS II Střední Morava. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Regionální operační program NUTS II Jihozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

dědictví UNESCO, patří rovněž historické město Český Krumlov a vesnice Holašovice. Kromě výše uvedeného se na území regionu nachází známé vodácké trasy, rozsáhlé vodní plochy a lázeňská města, které také významně ovlivňují návštěvnost regionu. Návštěvníci tento region vyhledávají nejčastěji k rekreaci a aktivním formám cestovního ruchu, v kterých se skrývá velký potenciál pro další rozvoj. I přes existenci tohoto obrovského potenciálu nedochází k jeho plnému využívání. K hlavním důvodům patří klesající úroveň poskytovaných služeb v cestovním ruchu či špatný stav některých památek a nedostatečná propagace regionu. Další z problémů, se kterými se region potýká, je sezónnost. Příčinou je nízká úroveň turistické infrastruktury pro rozvoj zimní turistické sezóny.

Projekty na rozvoj cestovního ruchu jsou v rámci tohoto ROP realizovány prostřednictvím třetí prioritní osy, jejímž hlavním cílem je „*zvýšit využití primárního potenciálu území a posílit ekonomický význam cestovního ruchu a kultury jako nástroje stabilizace a diverzifikace ekonomické základny ve venkovském i městském prostoru*“.⁵⁵ Prioritní osa je následně dělena do tří základních oblastí podpory: rozvoj infrastruktury cestovního ruchu, revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu a rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu.

3.1.7 ROP NUTS II Střední Čechy⁵⁶

Podpora realizována prostřednictvím ROP NUTS II Střední Čechy je určena pro region soudržnosti Střední Čechy, který je shodný se Středočeským krajem. Střední Čechy mají vysoký kulturně-historický a přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, který není naplno využíván. Disponují vysokým počtem chráněných území, památkových rezervací, archeologických rezervací a krajinných památkových zón vhodných zejména na poznávací, venkovskou a příměstskou turistiku. Příčinou nedostatečného využití uvedeného potenciálu se jeví nedostatečné rozšíření a kvalita infrastruktury využitelné v cestovním ruchu. Dalším problémem kraje z hlediska návštěvnosti je sezónnost a vysoký podíl jednodenních návštěvníků, což není příliš výtěžné. K slabým stránkám patří rovněž nedostatečná nabídka služeb, špatná propagace a koordinace řízení CR v regionu.

⁵⁵ Regionální operační program NUTS II Jihozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

⁵⁶ Regionální operační program NUTS II Střední Čechy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

Cestovní ruch tvoří druhou prioritní osu ROP, která má za cíl „*zvýšení návštěvnosti a prodloužení délky pobytu návštěvníka a posílení místních příjmů z cestovního ruchu*“.⁵⁷ Dle tří specifických cílů se pak dále člení na následující oblasti podpory: podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu, veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu a propagace a řízení turistických destinací Středočeského kraje.

3.2 Tematické operační programy

Na období 2007-2013 bylo vytvořeno osm tematických operačních programů se specifickým tematickým zaměřením, v rámci kterých je podpora určena pro celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Celková částka alokovaná mezi tematické operační programy činí 21,23 miliard eur. Podpora cestovního ruchu je realizována prostřednictvím Integrovaného operačního programu (IOP), na který bylo z celkové alokované částky vyčleněno 1,62 miliard eur.⁵⁸

IOP se skládá z šesti prioritních os, které jsou dále specifikovány na jednotlivé oblasti intervence, vymezující druhy projektů, které mohou být podpořeny v rámci dané prioritní osy. Cestovní ruch spadá pod čtvrtou prioritní osu s názvem Národní podpora cestovního ruchu, která se dále dělí dle prvního a druhého cíle regionální politiky, k jejichž naplňování IOP slouží. Globálním cílem této prioritní osy je „*zvýšit využití potenciálu území prostřednictvím národních, systémových intervencí v oblasti cestovního ruchu*“.⁵⁹ Na rozdíl od regionálních operačních programů, které se soustřeďují pouze na problematiku rozvoje daného regionu, IOP má národní význam, jehož řídicím orgánem je přímo Ministerstvo pro místní rozvoj.

Mezi specifické cíle této prioritní osy patří zvýšení počtu subjektů napojených na informační portál, zvýšení počtu propagačních a marketingových produktů cestovního ruchu, zkvalitnění informací a statistiky týkajících se cestovního ruchu a zajištění jednotné certifikace a standardizace poskytovaných služeb v cestovním ruchu.⁶⁰

⁵⁷ Regionální operační program NUTS II Střední Čechy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

⁵⁸ Tematické operační programy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

⁵⁹ Integrovaný operační program. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25].

⁶⁰ Tamtéž.

3.3 Operační programy Praha

V rámci druhého cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost byly vytvořeny dva operační programy, z kterých plyne podpora pouze pro hlavní město Prahu. OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita, na které bylo z evropských fondů vyhrazeno 343,3 milionů eur.⁶¹ V těchto programech není přímo zahrnuta podpora odvětví cestovního ruchu, avšak posilováním konkurenceschopnosti a adaptability hlavního města, dochází ke zvyšování významu Prahy v porovnání s ostatními evropskými metropolemi, a tudíž i ke zvyšování její atraktivity.

3.3.1 OP Praha Konkurenceschopnost⁶²

Operační program Praha Konkurenceschopnost slouží na podporu investičních projektů, které jsou zaměřené hlavně na veřejnou dopravu v Praze, inovace, informační a komunikační technologie, podnikání a zvyšování kvality životního prostředí na území Prahy. Globálním cílem tohoto programu je „*zvýšení konkurenceschopnosti Prahy jako dynamické metropole členské země EU prostřednictvím odstranění rozvojových bariér a slabin regionu, zkvalitněním městského prostředí, zlepšením dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb a rozvinutím inovačního potenciálu města*“.⁶³ Pro účely naplňování uvedeného cíle je program rozdělen do tří hlavních oblastí podpory: dopravní dostupnost a rozvoj informačních a komunikačních technologií, životní prostředí a oblast inovací a podnikání.

3.3.2 OP Praha Adaptabilita⁶⁴

Z operačního programu Praha Adaptabilita jsou financovány neinvestiční projekty určené na podporu vzdělávání a zaměstnanosti, sociální integraci a rozvoj lidských zdrojů. Tento OP cílí na „*zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny*“⁶⁵ a je rozdělen do tří hlavních prioritních os: podpora rozvoje znalostní ekonomiky, podpora vstupu na trh práce a modernizace počátečního vzdělávání.

⁶¹ Operační programy Praha. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2018-03-30].

⁶² OP Praha Konkurenceschopnost. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2018-03-30].

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ OP Praha Adaptabilita. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit. 2018-03-30].

⁶⁵ Tamtéž.

3.4 Operační programy Evropské územní spolupráce

Třetí cíl regionální politiky s názvem Evropská územní spolupráce je realizován prostřednictvím operačních programů v rámci přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce členských států EU a dvou síťových programů ESPON 2013 a INTRACT II. ESPON 2013 představuje monitorovací síť pro evropské územní plánování. INTERACT II zastupuje program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací. Tyto síťové programy a také operační programy Mezinárodní spolupráce jsou společné pro všechny členy EU a mají společný rozpočet. Na OP Mezinárodní spolupráce bylo z fondů EU vymezeno 321,3 milionů eur a pro síťové programy 68 milionů eur.⁶⁶

Pro účely realizace Nadnárodní spolupráce byla Evropská unie rozdělena do zón. Česká republika společně s Rakouskem, Německem, Maďarskem, Itálií, Polskem, Slovenskem, Slovinskem a Rumunskem patří do zóny Střední Evropa. Tento OP je zaměřen na podporu spolupráce veřejných orgánů mezi jednotlivými členskými státy.⁶⁷ Pro podporu cestovního ruchu nebyla vytvořena samostatná prioritní osa, ale jeho rozvoj mohou nepřímo ovlivňovat projekty spadající pod čtvrtou prioritní osu: posilování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů. Na všechny projekty realizované prostřednictvím operačního programu Nadnárodní spolupráce bylo pro Českou republiku vyčleněno 37,46 milionů eur.

Operační programy přeshraniční spolupráce zahrnují regiony NUTS III, které tvoří hranice státu a sousedí s regiony jiného členského státu. V České republice bylo vytvořeno pět operačních programů pro přeshraniční spolupráci, a to konkrétně se Slovenskem, Polskem, Saskem, Bavorskem a Rakouskem.⁶⁸

⁶⁶ Evropská územní spolupráce. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-31].

⁶⁷ Central Europe programme. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-31].

⁶⁸ Evropská územní spolupráce. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-31].

Následující tabulka zobrazuje alokaci prostředků z ERDF na realizaci jednotlivých operačních programů přeshraniční spolupráce.

Tabulka 5: Rozdělení prostředků z fondů EU na OP Přeshraniční spolupráce v období 2007-2013

NÁZEV OP	ALOKOVANÁ ČÁSTKA
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko	92,74 mil. eur
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	219,46 mil. eur
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko	115,51 mil. eur
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	107,44 mil. eur
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	207,40 mil. eur

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

4 Analýza dopadu čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU se zaměřením na cestovní ruch v ČR

Na základě údajů dostupných z ministerstva pro místní rozvoj⁶⁹ byly vyčleněny projekty se zaměřením na podporu cestovního ruchu v České republice, realizované v rámci regionálních operačních programů. Pro účely této analýzy byly projekty rozděleny dle společných charakteristik do pěti následujících skupin.

1. Skupina: Památky, atraktivita

První skupina zahrnuje projekty na rekonstrukci a obnovu již existujících památek, jak kulturních, tak i přírodních. Dále sem byly zařazeny projekty na vybudování nových atraktivit v regionu, jejich další rozvoj a udržování.

2. Skupina: Stezky, cesty, dostupnost

Tato skupina obsahuje projekty související s vybudováním, udržováním a zkvalitněním cyklotras, pěších stezek, naučných stezek, běžeckých tras, in-line drah a podobně. Druhá skupina dále zahrnuje projekty na zlepšení přístupových komunikací a cest k památkám a atraktivitám, které tak usnadňují jejich dostupnost.

3. Skupina: Ubytovací a stravovací zařízení

Do této skupiny byly zařazeny projekty, které souvisejí s objekty ubytovacích a stravovacích zařízení, například vybudování nových objektů, navýšení ubytovacích kapacit, zkvalitnění služeb poskytovaných v těchto objektech a rozšíření jejich nabídky. Rekonstrukce a celková přestavba kulturních a historických objektů nebo i pouze jejich části na objekty ubytovacích a stravovacích zařízení byly zahrnuty také do této skupiny.

4. Skupina: Marketing, propagace, IC (informační centra)

Jak již z názvu vyplývá, tato skupina zahrnuje projekty související s marketingem a propagací produktů cestovního ruchu. Také sem byly zařazeny projekty na zkvalitnění služeb informačních center a značení tras. Do této skupiny patří taktéž projekty, které souvisejí s řízením, organizací a destinačním managementem.

⁶⁹ Přehled projektů – červen 2016. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online dokument]. [cit. 2018-04-23].

5. Skupina: Sportovní, rekreační a zábavní centra

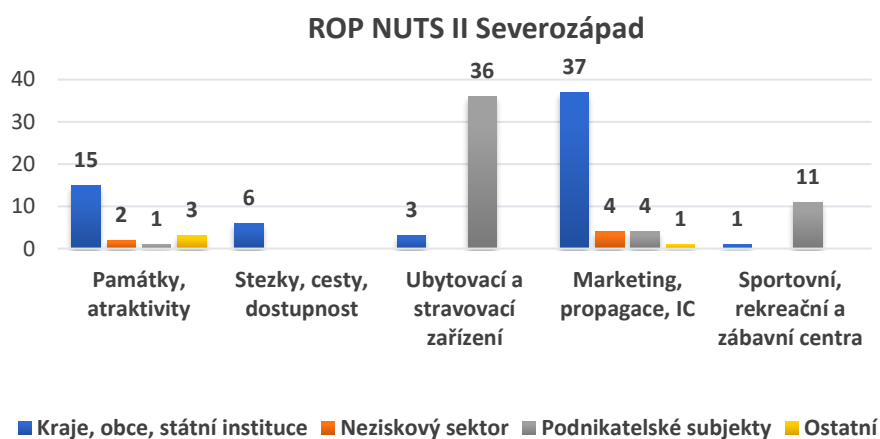
V této skupině jsou zařazeny projekty, které se vztahují k výstavbě, udržování a rozšiřování nabídky sportovních, rekreačních a zábavních center. Nejvíce jsou zde zastoupeny projekty na rozšíření a zkvalitnění služeb lyžařských a lázeňských středisek.

Ke každému ROP byly vytvořeny dva grafy odrážející průběh čerpání v daném regionu soudržnosti. Příjemci dotací byli rozděleni do čtyř skupin dle hospodářské formy žadatele: Kraje, obce a státní instituce; neziskový sektor; podnikatelské subjekty a ostatní (komory, profesní a zájmové sdružení, fyzické osoby a příspěvkové organizace). Sloupcový graf vždy vyobrazuje počet projektů realizovaných danou skupinou příjemců v rámci určité skupiny projektů. V následném výsečovém grafu je pak uveden procentuální podíl finančních prostředků z evropských fondů využitých na realizaci dané skupiny projektů.

4.1 ROP NUTS II Severozápad

Prostřednictvím čtvrté prioritní osy ROP NUTS II Severozápad bylo na podporu aktivit v cestovním ruchu realizováno celkem 124 projektů. Nejvíce projektů bylo zaměřených na marketing, propagaci a informační služby, což jak již z grafu vyplývá, bylo především v zájmu veřejného sektoru. Velký počet projektů lze pozorovat také v oblasti stravovacích a ubytovacích zařízení, které byly realizované v převážné většině podnikatelskými subjekty. Naopak nejmenší část projektů byla věnována cyklostezkám a podobným projektům, které byly na začátku programového období definované ve slabých stránkách regionu.

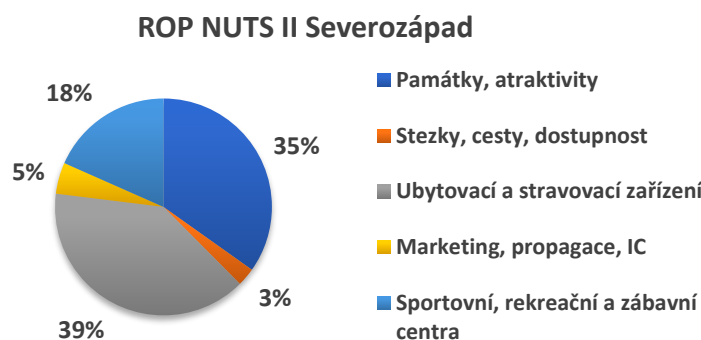
Graf 2: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severozápad v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

V následujícím grafu je zobrazena alokace finančních prostředků na jednotlivé projekty. Celková částka z fondů EU vynaložena na tyto projekty činí 2 677 384 462 Kč. Ačkoliv nejvíce projektů bylo realizováno v oblasti marketingu, propagace a IC, částka činila pouze 5 % prostředků z fondů EU. Oproti tomu nejvyšší částka podpory putovala do podnikatelského sektoru, a to na ubytovací a stravovací zařízení.

Graf 3: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severozápad v období 2007-2013

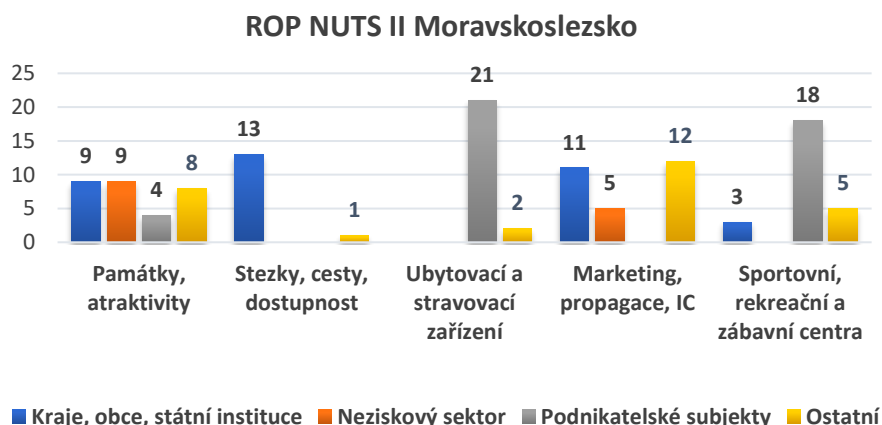

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.2 ROP NUTS II Moravskoslezsko

Na podporu cestovního ruchu v ROP NUTS II Moravskoslezsko nebyla přímo vytvořena samostatná prioritní osa, ale spadá pod druhou prioritní osu s názvem Podpora prosperity regionu, v které byl rozvoj cestovního ruchu specifikován jako oblast podpory číslo 2. V rámci této oblasti podpory bylo financováno 133 projektů, z kterých bylo 12 zcela vyřazeno jako absolutně nesouvisející s cestovním ruchem, a tudíž nerelevantní pro účely této analýzy. Jelikož region již na začátku sledovaného období disponoval rozsáhlou sítí značených pěších, cyklistických a běžeckých tras, tak do této oblasti plynulo nejméně projektů. V ostatních skupinách jsou počty relativně podobné, nejvíce podpořených projektů však bylo zaměřeno na vybudování nových atraktivit a na obnovu památek, jejichž špatný stav značně omezoval využití potenciálu regionu.

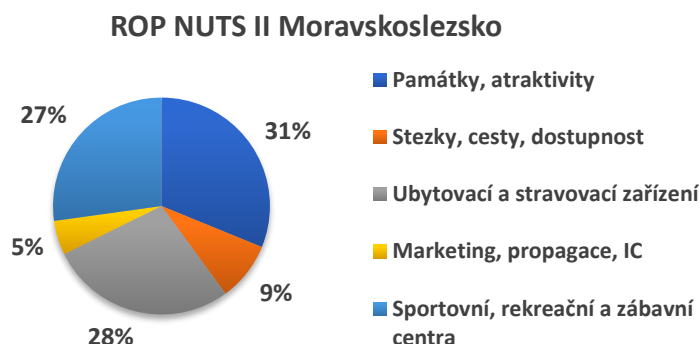
Graf 4: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Moravskoslezsko v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

Z následujícího grafu vyplývá, že finanční prostředky byly čerpány rovnoměrně ve třech skupinách projektů. Celková částka z evropských fondů alokovaná mezi tyto projekty činí 1 307 050 127 Kč. Nejvíce tedy bylo rozděleno mezi projekty cílené na zkvalitnění ubytovacích a stravovacích zařízení a na vybudování či zlepšení sportovních, rekreačních a zábavních center, na které žádali o dotaci převážně podnikatelské subjekty.

Graf 5: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Moravskoslezsko v období 2007-2013

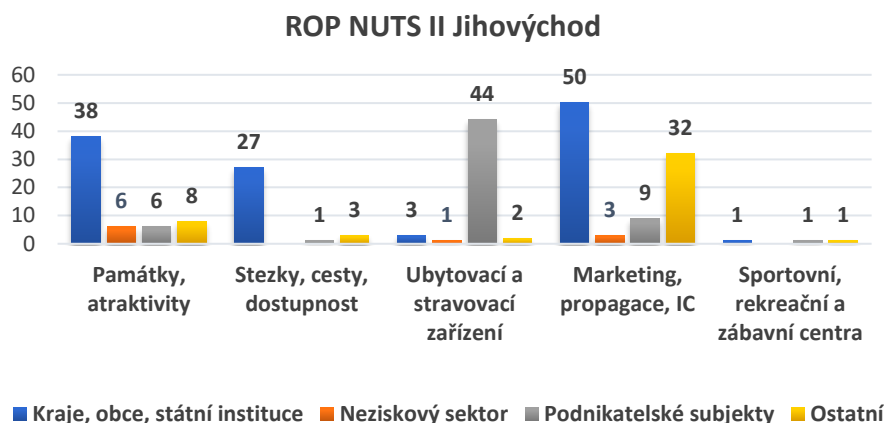

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.3 ROP NUTS II Jihovýchod

Podpora cestovního ruchu v rámci regionu soudržnosti Jihovýchod byla zařazena pod druhou prioritní osu, v rámci které bylo podpořeno 236 projektů. Nejvíce projektů a to konkrétně 94 bylo zaměřeno do oblasti marketingu, propagace a dostupnosti informací, v které právě na začátku sledovaného období region zaostával. Region trpěl nedostatečnou infrastrukturou a omezenou nabídkou produktů CR, tudíž byl velký počet projektů směřován na budování nových atraktivit, rekonstrukci památek a do oblasti ubytovacích a stravovacích zařízení. Zatímco obnovu památek zajistily především kraje, obce a jiné státní instituce, o vybudování hotelů a penzionů měly zájem hlavně podnikatelské subjekty.

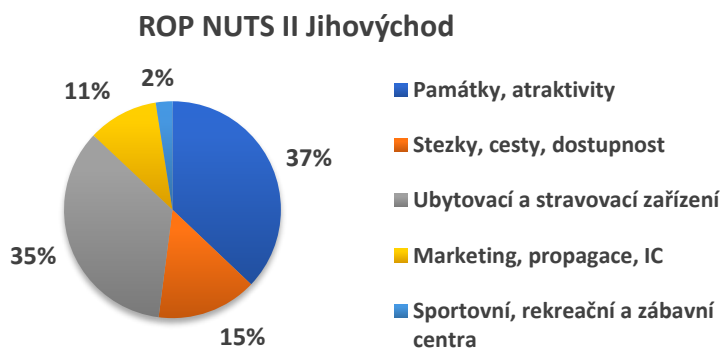
Graf 6: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Jihovýchod v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

Celková alokovaná částka na podporu cestovního ruchu v ROP NUTS II Jihovýchod, činí 2 607 301 550 Kč. Následující graf uvádí procentuální rozložení těchto finančních prostředků mezi dané skupiny. Z grafu je zřejmé, že ačkoliv v oblasti marketingu, propagace a IC bylo realizováno nejvíce projektů, jednalo se spíše o projekty menšího rozsahu. Naopak v oblasti památek, atraktivit a ubytovacích a stravovacích zařízení bylo realizováno méně větších a nákladnějších projektů.

Graf 7: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Jihovýchod v období 2007-2013

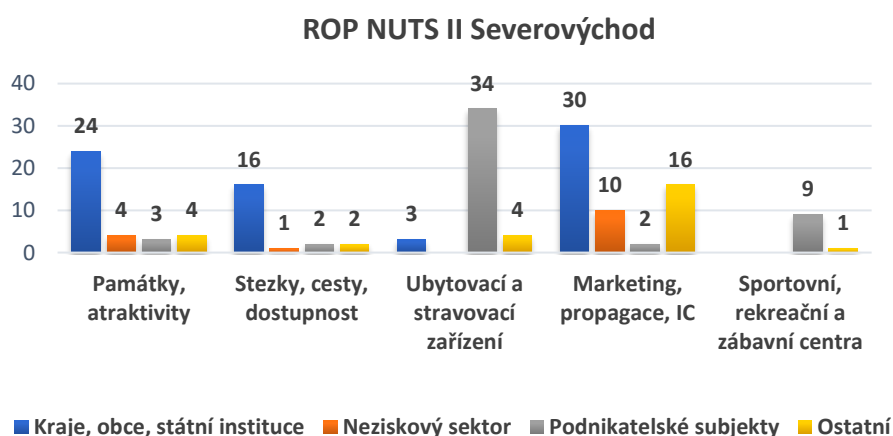

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.4 ROP NUTS II Severovýchod

V ROP NUTS II Severovýchod byla podpora cestovního ruchu zařazena jako třetí prioritní osa a bylo tak podpořeno celkem 165 projektů. Na začátku programového období byla oblast marketingu a propagace definována jako slabá stránka tohoto regionu, která brání dalšímu rozvoji cestovního ruchu. Právě do této oblasti bylo směřováno nejvíce projektů. Kraje, obce a jiné státní instituce se dále velkou částí podílely na rekonstrukci památek, budování vhodných atraktivit a zlepšení dostupnosti, přístupových cest a cyklotras. Podnikatelské subjekty měly naopak největší zájem o zkvalitnění služeb poskytovaných ve stravovacích a ubytovacích zařízeních.

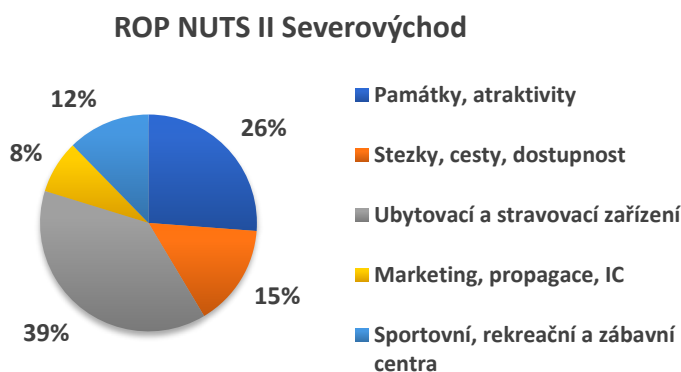
Graf 8: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severovýchod v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

Na podporu cestovního ruchu v ROP NUTS II Severovýchod bylo využito z evropských fondů 2 861 297 214 Kč. Jak je vidět v následujícím grafu, nejvíce těchto prostředků bylo čerpáno na služby ubytovacích a stravovacích zařízení, v rámci kterých byly realizovány velké projekty. Nejnákladnějším projektem v této oblasti byl projekt na vybudování centra turistického ruchu v Dolní Moravě, který získal dotaci ve výši 237,5 milionů Kč. Uvedený projekt zahrnoval vznik 255 lůžek a 169 parkovacích míst. Mimo jiné bylo v rámci tohoto projektu vybudováno také 5,3 km zimní běžkařské stezky a vytvořeno 44 pracovních míst. Přesto, že projekt byl pro účely této analýzy zařazen do skupiny ubytovacích a stravovacích zařízení, je patrné, že jednotlivé projekty mohou zahrnovat částečnou podporu i jiných oblastí.

Graf 9: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severovýchod v období 2007-2013

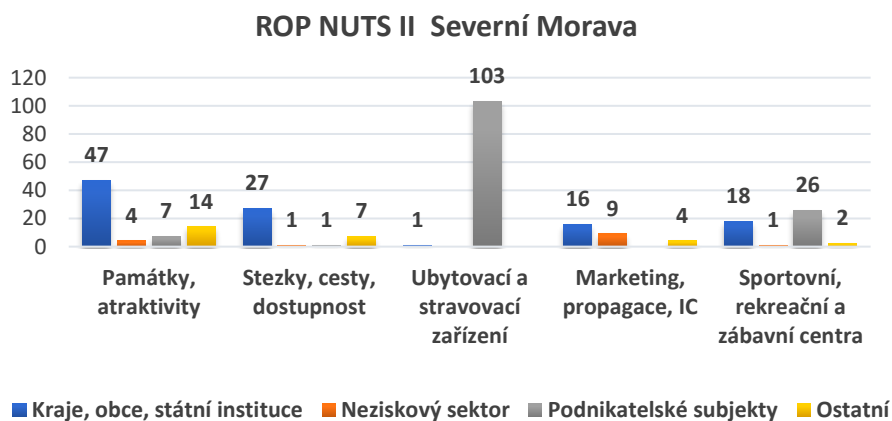

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.5 ROP NUTS II Severní Morava

Pomocí třetí prioritní osy ROP NUTS II Severní Morava bylo v odvětví cestovního ruchu realizováno 288 projektů, z nichž 104 bylo určeno především na zkvalitnění a vybudování infrastruktury a služeb ubytovacích a stravovacích zařízení, které v regionu značně zaostávaly, nebo dokonce v některých částech regionu úplně chyběly. V naprosté většině byly tyto projekty realizovány podnikatelským sektorem. Navzdory tomu, že marketing byl v programovém dokumentu uveden jako nedostatečný a nekoordinovaný, na jeho podporu bylo cíleno nejméně projektů.

Graf 10: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severní Morava v období 2007-2013

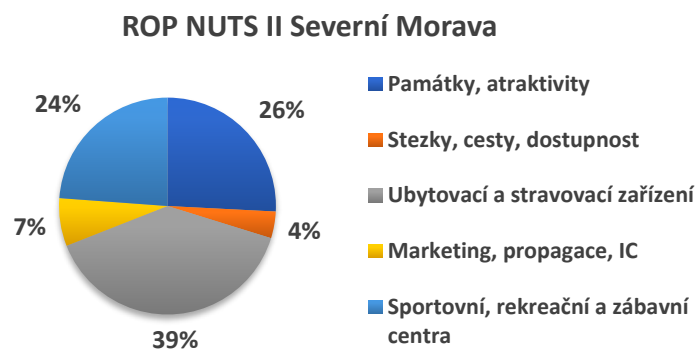

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

Pro tento region soudržnosti bylo z fondů EU na podporu cestovního ruchu alokováno 2 874 409 281 Kč, rozložení této částky je zobrazeno v následujícím grafu.

Na projekty ubytovacích a stravovacích zařízení byly získány dotace průměrně ve výši 10,8 milionů Kč na jeden projekt. V oblasti marketingu to vychází přibližně 7,2 milionů Kč na projekt, a tedy i přes to, že jich bylo nejméně, šlo patrně o velmi rozsáhlé projekty. Podobné částky byly rozděleny mezi první a pátou skupinou projektů a nejméně nákladné pak byly projekty obsahující stezky, cesty či přístupové komunikace.

Graf 11: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severní Morava v období 2007-2013

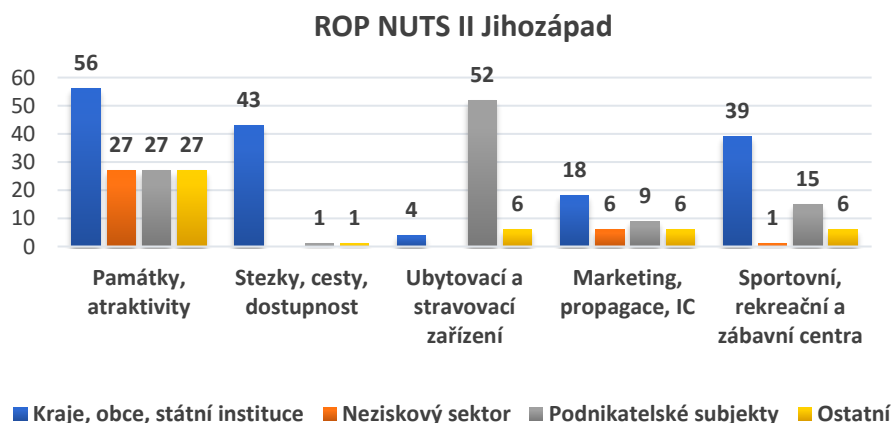

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.6 ROP NUTS II Jihozápad

V regionu soudržnosti Jihozápad bylo v oblasti cestovního ruchu podpořeno nejvíce projektů ze všech regionálních operačních programů ve sledovaném období. Pomocí třetí prioritní osy bylo financováno 344 projektů, z čehož více než třetina byly projekty související s revitalizací a obnovou památek, na kterých se významně podílely všechny skupiny žadatelů. Značný počet projektů byl zaměřen také na ubytovací a stravovací zařízení a na vybudování a rozšíření sportovních a rekreačních středisek.

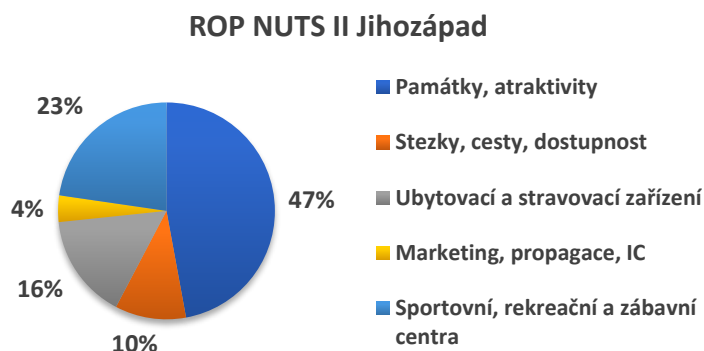
Graf 12: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Jihozápad v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

V dalším grafu je uvedeno rozložení částky ve výši 2 990 598 585 Kč. Ačkoliv bylo v odvětví cestovního ruchu pomocí ROP NUTS II Jihozápad podpořeno nejvíce projektů, alokovaná částka z evropských fondů není o mnoho větší. Jednalo se spíše o menší projekty s dotací, která činila průměrně 8,6 milionů Kč na projekt. Pouze 4 projekty přesáhly částku 50 milionů Kč, z čehož 3 byly zařazeny do skupiny sportovních a rekreačních center, konkrétně šlo o rozšíření Skiareálu Lipno, vybudování zimního areálu v Plzni a vybudování vodního centra Kdyně. Nejnákladnější byl projekt na vybudování tří nových tematických okruhů pro návštěvníky ZOO Plzeň, který byl zařazen do první skupiny.

Graf 13: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Jihozápad v období 2007-2013

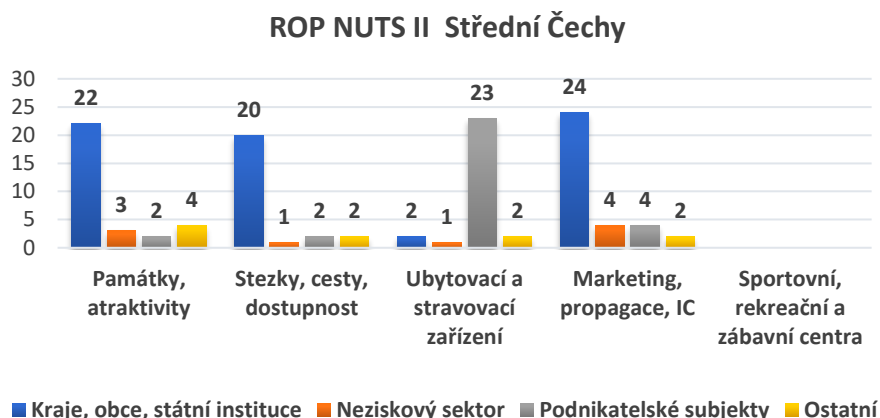

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.7 ROP NUTS II Střední Čechy

Pomocí druhé prioritní osy ROP NUTS II Střední Čechy bylo v souvislosti s podporou aktivit v cestovním ruchu uskutečněno 118 projektů. Na začátku programového období byly identifikovány nedostatky v kvalitě infrastruktury a v nabídce služeb v cestovním ruchu. Region se také potýkal s nízkou úrovní propagace a řízení regionu. Z následujícího grafu je patrné, že projekty byly mezi tyto oblasti rozloženy relativně rovnoměrně. Ve třech skupinách jednoznačně jako příjemce dotací dominovaly kraje, obce a jiné státní instituce, pouze u ubytovacích a stravovacích zařízení to byly stejně jako ve všech ostatních regionech podnikatelé. Projekty zaměřené na vybudování sportovních, rekreačních a zábavních areálů v tomto regionu nebyly realizovány vůbec, jelikož region disponuje spíše kulturním a historickým potenciálem.

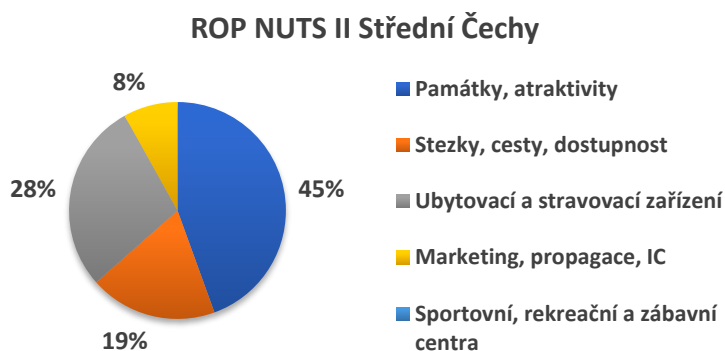
Graf 14: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Střední Čechy v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

Celková částka alokovaná z evropských fondů mezi projekty realizované v regionu soudržnosti Střední Čechy činí 1 982 989 989 Kč. Největší podíl připadl na projekty zahrnující rekonstrukci zámků a klášterů, vybudování muzeí a podobně. V této oblasti byly projekty nejrozsáhlejšího charakteru, a tudíž i nejnákladnější. Konkrétní procentuální rozložení čerpané částky je zobrazeno v následujícím grafu.

Graf 15: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Střední Čechy v období 2007-2013

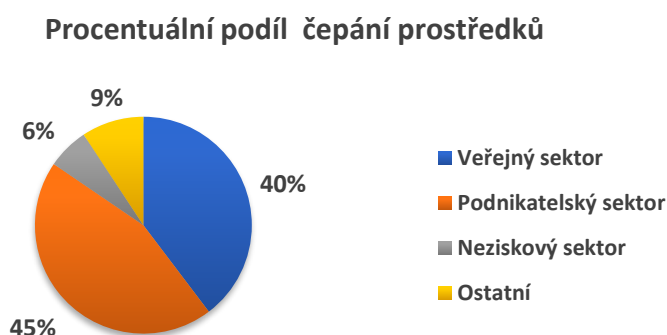
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.8 Pozitivní dopady na rozvoj regionu

Mezi jednoznačně pozitivní dopady patří fakt, že bylo zrekonstruováno a zachráněno více než 300 památkových objektů, bylo vystaveno několik desítek kilometrů cyklostezek a taktéž došlo k navýšení ubytovacích kapacit, a tudíž došlo minimálně k rozšíření možností rozvoje cestovního ruchu v jednotlivých regionech.

Za nejefektivnější dotace jsou považovány ty, které plynou do neziskového sektoru. Zejména tak na podporu školství, vědy a výzkumu a rekonstrukce kulturních památek. Níže uvedený graf zobrazuje procentuální podíl alokované částky z fondů EU na podporu cestovního ruchu v rámci regionálních operačních programů, která činí celkem 17 301 031 210 Kč. Z grafu je patrné, že do neziskového sektoru putovala nejnižší částka, a tudíž čerpal z dotací nejméně.

Graf 16: Procentuální podíl finančních prostředků z fondů EU dle subjektu žadatele v období 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z MMR

4.9 Negativní dopady na rozvoj regionu

V problematice evropských dotací se přímo nabízí otázka, zdali jsou tyto dotace ze strany EU pouze jakýmsi soucitným darem, či členským benefitem anebo jde o určitý typ půjčky, která nemá stanovený úrok ani splatnost, ale může ji někdy požadovat, v nějaké podobě, v případě potřeby vrátit. Kromě toho, velký objem peněz v oběhu způsobuje inflaci a pokud se tento ohromný příliv peněz z EU zastaví, může to mít negativní dopad na růst ekonomiky.

O dotaci nerozhoduje trh, ale úředník, a to je přímo ideální prostředí pro korupci. Z oblasti podpory cestovního ruchu v rámci regionálních operačních programů plyne nejvíce pochybných projektů, které vyšetřuje policie. Největší kauzy byly prošetřovány v rámci ROP Severozápad. Například kauza Petr Kušnierz, který je bývalým ředitelem

dotačního úřadu právě regionu soudržnosti Severozápad. Kušnierz byl obviněn z toho, že požadoval a bral úplatky za ovlivnění dotací. Tato kauza je spojena s několika projekty. Mezi ty významné patří projekt rodinného hotelu pod Třebouňským kopcem. Požadovaná dotace na tento projekt dosahovala 12 milionů Kč a úplatek měl činit 1,2 milionu Kč. Dále například Penzion Villa Mannesman, na který byla požadována dotace ve výši 15 milionů Kč, přičemž úplatek měl být ve výši 625 tisíc Kč a další. Spolu s ředitelem dotačního úřadu byli obviněni i další úředníci.⁷⁰

Dalším negativním aspektem evropských dotací je zbytečné plýtvání penězi. Zatímco se řeší především, aby se finanční prostředky stihly vyčerpat a vykázat do poslední koruny, o dost méně se hledí na hospodárnost skutečných výdajů. Namísto toho, aby se kvalitněji plánovalo a peníze šly skutečně do oblastí, kde si stát sám nevystačí, staví se neúčelné stavby, podniky bez ekonomického opodstatnění, nebo například rozhledny, z kterých není žádný výhled. Prostředky z fondů EU jsou tak využívány i na věci, které stát tolik nepotřebuje, nebo jsou dokonce úplně zbytečné, a nakonec ho stojí ještě další peníze. Toto jednání je velmi neefektivní. Pokud by stát měl jen vlastní finanční prostředky, využil by je pouze na financování toho, co opravdu potřebuje.

Celková částka získaná žadateli na podporu aktivit v cestovním ruchu v programovém období 2007-2013 činí 20 948 813 488 Kč, z čehož 83 % tvoří prostředky z evropských fondů, jejichž rozložení mezi jednotlivé typy projektů je zobrazeno v grafech výše. Stát tyto projekty zaměřené na cestovní ruch ve sledovaném období přímo spolufinancoval ve výši 17 %. V pravidlech souvisejících s čerpáním prostředků z evropských fondů je dáno, že stát spolufinancuje minimálně 15 % výdajů. S dotacemi je ovšem spojeno velké množství administrativních nákladů, tudíž je částka mnohdy několikanásobně vyšší, než pouze 15 %. Dochází tedy k dalšímu plýtvání také z národních a regionálních zdrojů.

Nejméně účinnými se jeví dotace směřující do podnikání, díky nimž dochází k deformaci trhu a narušování konkurenceschopnosti podnikatelů. Pro konkrétnější představu je uveden následující příklad. Podnikatel A vlastní hotel, který postavil za vlastní peníze, či si na něj vzal půjčku, kterou splácí. Provozování hotelu ho živí, a jelikož nabízí kvalitní služby za odpovídající ceny, tak mu hotel velmi prosperuje. Ovšem pouze do doby, než

⁷⁰ Vrchní soud snížil úplatnému řediteli dotačního úřadu trest o třetinu. In: *IDNES.cz* [online]. 17. ledna 2013 [cit. 2018-04-16].

si vedle něj postaví hotel podnikatel B, který na výstavbu hotelu získal dotaci z evropských fondů. Díky peněžním prostředkům z dotace si podnikatel B může ve svém hotelu dovolit nižší marži, a může tedy nabízet služby za nižší ceny. Vedlejšímu hotelu, patřícímu podnikateli A, přetáhne zákazníky, a tím mu tak sebere podíl na trhu, v důsledku čehož podnikatel A zkrachuje. Ačkoliv bylo díky výstavbě nového hotelu podnikatele B vytvořeno 15 nových pracovních míst, které se při vyhodnocování dotací počítají, 15 pracovních míst z hotelu A zaniklo, ty už se ale nikam nepočítají. Kromě plýtvání tak dochází zároveň k vytěsňování podniků, které efektivní jsou, ale jelikož dotaci nezískají, stanou se nekonkurenceschopnými mezi podniky, které dotaci dostaly.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá problematikou využití finančních prostředků z evropských fondů na rozvoj a podporu cestovního ruchu v České republice prostřednictvím realizace regionální politiky.

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jak jsou dostupné prostředky z fondů Evropské unie využívány a zároveň zhodnotit efektivitu a dopady jejich využívání v cestovním ruchu. Konkrétně je práce zaměřena na podporu plynoucí z regionálních operačních programů, jejichž hlavní prioritou byla podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu a využití kulturního bohatství regionů. ROP cílily především na budování nových a rozvoj stávajících atraktivit, zkvalitnění infrastruktury a poskytovaných služeb v cestovním ruchu a zvýšení propagace, řízení a marketingu jednotlivých regionů.

V třetí kapitole byl zpracován přehled operačních programů, z kterých bylo možné čerpat podporu v období 2007-2013. V rámci regionálních operačních programů byly stanoveny silné a slabé stránky regionu v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Pomocí analýzy dat z programového období 2007-2013 bylo zhodnoceno čerpání prostředků v jednotlivých regionech soudržnosti a bylo zjištěno, že regiony ve většině případů naplňovaly své cíle, které si stanovily v programových dokumentech na začátku sledovaného období. Výjimkou byl například ROP NUTS Severozápad, ve kterém byl nejnižší počet projektů věnován budování cyklotras, ačkoliv si dával za cíl zlepšit jejich napojení a dopravní dostupnost.

V souvislosti s výsledky analýzy je třeba poukázat na fakt, že do neziskového sektoru, ve kterém by dotace mohly být státu nejvíce prospěšné, plynulo pouze 6 % z celkových finančních prostředků získaných z evropských fondů. Naopak podíl podnikatelského sektoru na dotacích z EU dosahoval 45 %, což je vzhledem k zapříčiněné deformaci trhu ekonomicky neefektivní a je otázkou, zdali by takové dotace neměly být v co nejvyšší míře omezeny. Bylo by vhodnější detailněji specifikovat a více ohraničit oblasti, které mohou být v rámci dotací podpořeny. Tím by se docílilo vyšší obtížnosti získání dotace a pak by pravděpodobně bylo i efektivnější a rozvážnější její využití. V případě, že jsou dotace poskytovány, bylo by alespoň vhodné zesílit kontrolu jejich využívání, nejlépe prostřednictvím nezávislých expertů, například ze zahraničí, jelikož u těch tuzemských hrozí, že budou napojeni na žadatele, ale to už opět souvisí s dalšími administrativními náklady zatěžujícími národní rozpočty.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

- 1) EU a Evropská KOMISE. Politika soudržnosti 2007-2013: Poznámky a úřední texty, Lucemburk: EUR-OP, 2007. ISBN 927903801X.
- 2) HOUŠKA, Petr a Zdenka PETRŮ. Cestovní ruch v působnosti orgánů EU: (vybrané dokumenty). Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1645-5.
- 3) CHVOJKOVÁ, Anna a Viktor KVĚTOŇ. Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007. ISBN 978-80-86684-43-7.
- 4) INDROVÁ, Jarmila a kol. Cestovní ruch: (základy). Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- 5) STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.
- 6) WOKOUN, René. Strukturální fondy a obce I. Praha: ASPI, a.s., 2006. ISBN 80-7357-138-2.
- 7) WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje

- 8) Central Europe programme. *Central2013.eu* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.central2013.eu/central-2007-2013/central-europe-programme/?L=%2Fproc%2Fself%2Fenviron>
- 9) Cíle, operační programy a iniciativy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2004-2006-\(1\)/Cile,-operacni-programy-a-iniciativy](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2004-2006-(1)/Cile,-operacni-programy-a-iniciativy)
- 10) ČR a EU - regionální politika. *Euroskop* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9103/sekce/cr-a-eu---regionalni-politika/>
- 11) Evropská územní spolupráce. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>
- 12) GDP per capita in PPS. *Eurostat* [online]. 2017 [cit. 2018-02-24]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00114&plugin=1>
- 13) Global peace index 2017. *The Institute for Economics and Peace* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/06/GPI17-Report.pdf>

- 14) Informace o фондах. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
- 15) Integrovaný operační program. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/IOP>
- 16) Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. Praha, 2007 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na>
- 17) Národní rozvojový plán ČR 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>
- 18) Národní strategický referenční rámec. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Narodni-strategicky-referencni-ramec>
- 19) OP Praha Adaptabilita. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha/OP-Praha-Adaptabilita>
- 20) OP Praha Konkurenceschopnost. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha/OP-Praha-Konkurenceschopnost>
- 21) Operační programy 2007–2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>
- 22) Operační programy Praha. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha>
- 23) Platební bilance cestovního ruchu - ČNB. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/d90b7fc9-4887-4186-92bb-85c28b8d6e66/CNB-platebni-bilance-cestovniho-ruchu_do-r-2016_1.pdf
- 24) Programové období 2014-2020. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>
- 25) Přehled fondů EU. *Euroskop* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>

- 26) Přehled projektů - červen 2016. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online dokument]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Cerpani-v-obdobi-2007-2013>
- 27) Regionální operační program NUTS II Jihovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Jihovýchod>
- 28) Regionální operační program NUTS II Jihozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Jihozapad>
- 29) Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Moravskoslezsko>
- 30) Regionální operační program NUTS II Severovýchod. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Severovýchod>
- 31) Regionální operační program NUTS II Severozápad. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Severozapad>
- 32) Regionální operační program NUTS II Střední Čechy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Stredni-Cechy>
- 33) Regionální operační program NUTS II Střední Morava. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Stredni-Morava>
- 34) Regionální operační programy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>
- 35) Regiony regionální politiky. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Migrace/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

- 36) Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle regionální politiky v období 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/>
- 37) Rozdělení prostředků mezi strukturální fondy, fond soudržnosti a Iniciativy Společenství v České republice v období 2004—2006. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programy-2004-2006>
- 38) Satelitní účet cestovního ruchu. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu
- 39) Tematické operační programy. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>
- 40) Tourism destinations - nights spent at tourist accommodation establishments, 2015. In: *Eurostat* [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments,_2015_\(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Tourism_destinations_%E2%80%94_nights_spent_at_tourist_accommodation_establishments,_2015_(million_nights_spent_in_the_country_by_non-residents).png)
- 41) Vrchní soud snížil úplatnému řediteli dotačního úřadu trest o třetinu. In: *IDNES.cz* [online]. 17. ledna 2013 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: https://usti.idnes.cz/rozsudek-nad-reditelem-rop-severozapad-kusnierzem-u-vrchniho-soudu-1gb-/usti-zpravy.aspx?c=A130117_152150_usti-zpravy_alh

Seznam zkratk

CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
IC	Informační centrum
IOP	Integrovaný operační program
LAU	Místní správní jednotka
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství

Seznam grafů

Graf 1: Evropské destinace cestovního ruchu dle počtu přenocování v ubytovacích zařízeních, 2015.....	15
Graf 2: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severozápad v období 2007-2013.....	30
Graf 3: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severozápad v období 2007-2013.....	31
Graf 4: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Moravskoslezsko v období 2007-2013	31
Graf 5: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Moravskoslezsko v období 2007-2013.....	32
Graf 6: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Jihovýchod v období 2007-2013.....	33
Graf 7: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Jihovýchod v období 2007-2013.....	33
Graf 8: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severovýchod v období 2007-2013	34
Graf 9: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severovýchod v období 2007-2013.....	35
Graf 10: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Severní Morava v období 2007-2013	35
Graf 11: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Severní Morava v období 2007-2013.....	36
Graf 12: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Jihozápad v období 2007-2013	36
Graf 13: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Jihozápad v období 2007-2013.....	37
Graf 14: Rozdělení projektů v ROP NUTS II Střední Čechy v období 2007-2013	38
Graf 15: Alokace finančních prostředků z fondů EU v ROP NUTS II Střední Čechy v období 2007-2013.....	38
Graf 16: Procentuální podíl finančních prostředků z fondů EU dle subjektu žadatele v období 2007-2013.....	39

Seznam obrázků

Obrázek 1: Regiony soudržnosti.....	6
-------------------------------------	---

Seznam tabulek

Tabulka 1: Členění NUTS dle počtu obyvatel.....	5
Tabulka 2: Členění ČR dle úrovní NUTS a LAU.....	6
Tabulka 3: Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé cíle v období 2007-2013..	9
Tabulka 4: Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi ROP v období 2007-2013	18
Tabulka 5: Rozdělení prostředků z fondů EU na OP Přeshraniční spolupráce v období 2007-2013.....	27